

ارقام در گرو جنگ پیش رو

۳ نظرسنجی جداگانه نشان می‌دهد برداشت‌های اعراب به طور چشمگیری درباره جنگ اسرائیل علیه غزه تغییر کرده و عواطف عمومی به سمت دولت‌ها و بازیگرانی که به طور فعال از اهداف فلسطین حمایت می‌کنند، معطوف شده است.

سال ۲۰۲۴ میلادی با ۲ رویداد مهم آغاز شد؛ نخستین مورد عقب‌نشینی نیروهای ذخیره اسرائیل از غزه بود، خواه این به دلیل خواست واشنگتن باشد خواه به دلیل تلفات و آسیبی که به نیروهای اشغالگر وارد آمده است. دومین مورد، ترور تکان‌دهنده صالح العاروری رهبر حماس و ۶ نفر دیگر در بیروت لبنان در روز ۲ ژانویه بود.

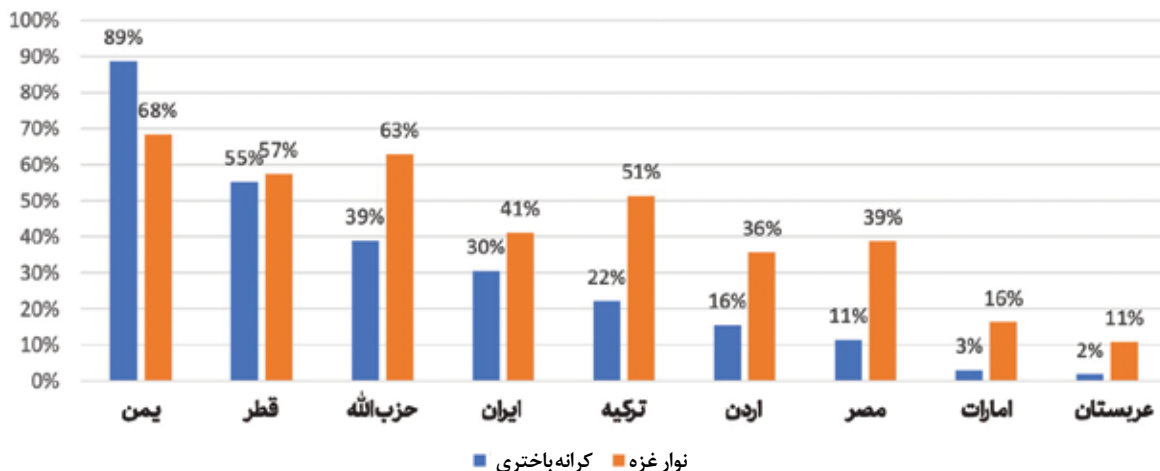
همه نشانه‌ها حاکی از آن است که جنگ اسرائیل نه تنها ادامه خواهد یافت، بلکه به منطقه سرایت خواهد کرد. سازوکار جدید نیروی دریایی آمریکا در دریای سرخ، دیگر بازیگران بین‌المللی را به این چالش کشانده و تل‌آویو نیز حزب‌الله لبنان را به شدیدترین شکل تحریک می‌کند.

با این وجود اگر تقابل بین این ۲ محور تشدید شود، تصورات اعراب تقریباً به طور قطع از جانب سلطه‌گران قدیمی به سمت آنهایی متمایل می‌شود که مایل به مقاومت در برابر تجاوز آمریکا و اسرائیل به منطقه هستند.

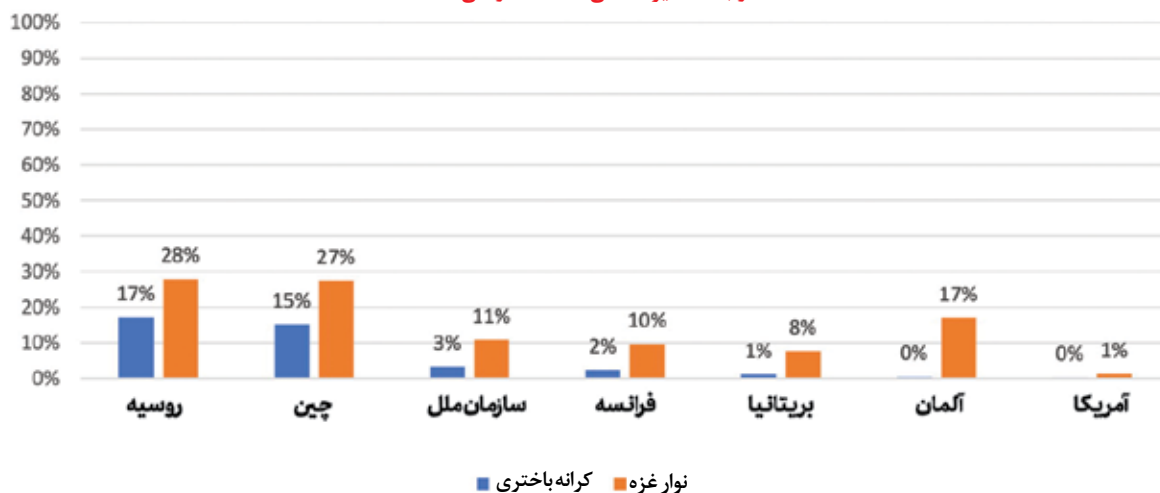
با گسترش جنگ، هیچ آرامشی برای واشنگتن و متحدانش وجود نخواهد داشت. هر چه بیشتر برای شکست حماس و نابودی غزه تلاش می‌کنند و هر چه بیشتر به یمن، عراق و سوریه موشک می‌زنند و محور مقاومت را در محاصره تنگ‌تری قرار می‌دهند، جمعیت بیشتری از اعراب از تقابل‌های سنی - شیعه، عرب - ایرانی و سکولار - مسلمان شانه خالی خواهند کرد، یعنی روایت‌هایی که منطقه را برای دهه‌ها متفرق و در تضاد نگه داشته است. فوج فوج حمایتی که با رویارویی صالحانه علیه بزرگ‌ترین ستمگران منطقه بسیج می‌شود، غیرقابل توقف است، افول غرب در منطقه اکنون امری محتوم است؛ اگر چه تا همین جا هم گفتمان غربی نخستین قربانی این جنگ بوده است.

* محقق لبنانی تبار مسائل راهبردی خاورمیانه و عضو ارشد پیشین دانشگاه آکسفورد که به عنوان خبرنگار و تحلیلگر با بسیاری از رسانه‌های جریان اصلی مثل نیویورک تایمز، گاردین، یواس‌ای تودی، هافینگتون پست، امریکن کانسروریتیو، آر تی روسیه، الاخبار لبنان و الجزیره قطر همکاری دارد.

پاسخ به سؤال درباره میزان رضایت مردم نوار غزه و کرانه باختری از نقش دولت‌های عربی و دیگر بازیگران منطقه‌ای در جنگ اخیر (کسانی که گفتند «راضی هستند»)

پاسخ به سؤال درباره میزان رضایت مردم نوار غزه و کرانه باختری از نقش بازیگران بین‌المللی در جنگ اخیر (کسانی که گفتند «راضی هستند»)

گزارش «وطن امروز» از تناقضات گفتمانی واشنگتن بعد از ۷ اکتبر

جنگ غزه؛ پایان رؤیای آمریکایی

ادامه از صفحه ۱۳

۲- تهی شدن معنایی قدرت گفتمانی آمریکایی

یکی از پس‌لرزه‌های جدی رویکردهای خاص دولت آمریکا در بحبوحه جنگ غزه و حرکت آن بر خلاف تمام گزاره‌ها و اصول ادعایی‌اش که در این گزارش به آنها اشاره شد، ایجاد چالش برای قدرت گفتمانی و نامرئی آمریکا در محیط بین‌الملل است.

در حقیقت، سازوکارهای بین‌الذنهانی که دستگاه‌های فکری و تبلیغاتی آمریکا چند دهه روی آنها کار کرده‌اند و سعی داشته‌اند تصورات مثبتی را از این کشور به جهانیان مخابره کنند، بشدت مخدوش شده و این کشور را با یک بن‌بست راهبردی مواجه کرده است.

به هر حال این نکته بدیهی است که قدرت سخت و محسوس، زمانی از قابلیت تحقق برخوردار می‌شود که بنیان‌های مشروع گفتمانی نیز برای آن وجود داشته باشد. این در حالی است که قرار گرفتن واشنگتن در نقطه مقابل تمام اصول ادعایی خود در جریان جنگ غزه، عملاً آن را با یک چالش فراگیر روبه‌رو کرده و حتی برخی تحلیلگران را واداشته تا این سؤال را از رهبران آمریکا بپرسند: چرا آنها باید به تمام آبروی آمریکا جهت حمایت از صهیونیست‌ها و جنايات آنها در نوار غزه چوب حراج بزنند؟

۳- تضعیف محسوس نفوذ جهانی آمریکا

در نهایت باید گفت پس از آغاز جنگ غزه شاهد آن بوده‌ایم که به نحوی محسوس، جلوه‌های عینی قدرت و نفوذ آمریکا در عرصه بین‌المللی تضعیف شده است. به طور خاص بر اساس داده‌های جدیدترین نظرسنجی مرکز افکارسنجی عربی، این نکته آشکار شده که مردم منطقه خاورمیانه دیگر همچون گذشته دیدگاهی مثبت نسبت به آمریکا ندارند و در نقطه مقابل، اقبال بیشتری به بازیگرانی نظیر ایران، چین و روسیه پیدا کرده‌اند. جالب است که مقام‌های ارشد کشورمان نظیر

مقام معظم رهبری در برخی مولفه‌ها حتی از بعضی رهبران برجسته جهان عرب نیز پیشی گرفته و موقعیت بهتری را نزد افکار عمومی عربی پیدا کرده‌اند. البته نمونه‌هایی از این دست درباره افول موقعیت بین‌المللی آمریکا در اقصی نقاط جهان زیاد است و در نظرسنجی‌های مختلف بازتاب یافته است. مثلاً ۶۸ درصد مردم آمریکا در جریان یک نظرسنجی که توسط خبرگزاری رویترز انجام شد، اعلام کرده‌اند جنگ غزه و روند حمایت‌های آمریکا از اسرائیل باید هر چه سریع‌تر متوقف شود.

۱- برونداد نهایی گسست و بحران گفتمانی دولت

آمریکا در جریان جنگ غزه چیست؟ مجموع آنچه تاکنون گفته شد و تناقضات رویکردهای دولت آمریکا با محوریت ۲ رویداد جنگ‌های غزه و اوکراین را مورد اشاره قرار داد، یک برونداد عینی را به ذهن متبادر می‌کند و آن افول قابل توجه هژمونی جهانی آمریکا و افشای ماهیت منفعت‌محورانه و مواجهه فرصت‌طلبانه‌اش با اصول و گزاره‌های متعالی انسانی است. اکنون ایده هژمونی آمریکایی نه در سطح افکار عمومی بین‌المللی، نه نخبگان سیاسی جهان و نه البته تحلیلگران و اندیشمندان حوزه روابط بین‌الملل، از چندان محبوبیت و اعتباری برخوردار نیست. اساساً حس شدن این هشدار از سوی آمریکایی‌ها بوده که موجب شده آنها در سطح موضع‌گیری‌های کلامی، مواضع به ظاهر مثبت‌تری را درباره جنگ غزه ابراز کنند و مثلاً ارائه کمک‌های هوایی به مردم غزه یا ضرورت تشکیل کنسور مستقل فلسطین را مورد اشاره قرار دهند. با این همه، روندهای میدانی و به طور خاص نتایج نظرسنجی‌های مختلف در جهان غرب، گویای این واقعیت است که هم هژمونی جهانی آمریکا و هم نظم بین‌المللی مطلوب آن، با چالش‌های جدی مواجه شده و روند سقوط آنها تسریع شده است؛ موضوعی که در نقطه مقابل می‌تواند زمینه‌های مساعدی را برای ظهور جلوه‌های عینی یک نظم جدید جهانی فراهم کند.